

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/198037,Spotkanie-w-ramach-projektu-Historia-w-artefaktach-zapisana-poswiecon-e-podziemiu.html>
22.05.2024, 21:16

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu

5 marca 2024 roku w siedzibie Akademii im. Aleksandra Gieysztoro w Pułtusk (filii Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie) odbyło się spotkanie poświęcone historii podziemia niepodległościowego na Mazowszu, zorganizowane w ramach projektu wystawienniczo-edukacyjnego Archiwum IPN „Historia w artefaktach zapisana”.

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Spotkanie w ramach projektu „Historia w artefaktach zapisana” poświęcone podziemiu niepodległościowemu – Pułtusk, 5 marca 2024. Fot. Katarzyna Adamów (IPN)

Zebranych gości i uczniów klas maturalnych z Zespołu Szkół Zawodowych im. Jana Ruszkowskiego, Liceum Ogólnokształcącego im. Piotra Skargi i Zespołu Szkół im. Bolesława Prusa w Pułtusku oraz Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Aleksandra Świętochowskiego w Gołotczyźnie, powitała dr Marta Milewska, kierownik Izby Pamięci Strzelecka 8, a jednocześnie dyrektor Programu Kształcenia na kierunku historia w

Akademii Finansów i Biznesu Vistula.

W imieniu uczelni do młodzieży zwróciła się również dziekan Wydziału Humanistycznego Akademii im. Aleksandra Gieyszтора w Pułtusku, dr Małgorzata Gogolewska-Tośka, która zachęciła przyszłych maturzystów do zapoznania się z ofertą edukacyjną Akademii.

Następnie o projekcie „Historia w artefaktach zapisana” oraz o wielkim znaczeniu artefaktów dla poznawania tajemnic przeszłości i roli, jaką odgrywają w nauczaniu historii, opowiedział dr Mariusz Żuławnik, zastępca dyrektora Archiwum IPN. Przedstawił on również założenia projektu AIPN „Archiwum Pełne Pamięci” oraz cele i zadania Centrum Informacji o Ofiarach II Wojny Światowej.

Podczas zajęć uczniowie wysłuchali wykładu dr. Tomasza Łabuszewskiego, dyrektora Oddziału IPN w Warszawie, pt. „Podziemie na Mazowszu – czyli polska konspiracja antykomunistyczna w pigułce”. Wykład, poświęcony pamięci Żołnierzy Niezłomnych, przybliżył im tradycje niepodległościowe rejonu pułtuskiego i wydarzenia związane z walką żołnierzy podziemia na terenie Mazowsza.

Historię legendarnego żołnierza podziemia niepodległościowego – st. sierż. Mieczysława Dziemiszkiwicza ps. „Rój”, dowódcy oddziału Narodowego Zjednoczenia Wojskowego działającego na terenie północnego Mazowsza, zaprezentowała Elżbieta Strzeszewska (Archiwum IPN).

Następnie odbyła się lekcja archiwalna „Pieczęć jako źródło do poznania przeszłości”, przeprowadzona przez Rafała Borkowskiego z Izby Pamięci Strzelecka 8 wg jego autorskiego scenariusza.

Wystawę poświęconą st. sierż. „Rojowi” i jego podwładnym, w tym oryginalną pieczęć Komendy Powiatu NZW krypt. „Wisła”, dokumenty sygnowane przez jej komendanta oraz fotografie członków oddziału, można było oglądać w siedzibie Akademii im. Aleksandra Gieyszтора od 2 lutego br.

11 marca w Pułtusku zainaugurowana zostanie kolejna odsłona naszego projektu „Historia w artefaktach zapisana”. Jej bohaterem będzie kpt. Tadeusz Starzyński – oficer Policji Państwowej II RP, cichociemny, oficer Oddziału II Komendy Głównej AK, represjonowany i skazany przez komunistów na wieloletnie więzienie.

Na nowej ekspozycji zaprezentowane zostaną niezwykle i bardzo osobiste artefakty, w tym m.in. dziennik pisany podczas wojennej rozłąki z rodziną i odznaki wojskowe kapitana. Te cenne pamiątki zostały pozyskane do zasobu IPN w maju 2017 r. w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci.

Ekspozycji towarzyszy oferta lekcji archiwalnych dla klas 7-8 szkół podstawowych i szkół średnich. Zajęcia odbywać się będą w czwartki w siedzibie Akademii im. Aleksandra Gieyszтора w Pułtusku przy ul. Adama Mickiewicza 36b.

Zapisy na lekcje pod adresem: strzelecka8.warszawa@ipn.gov.pl

* * *

„Historia w artefaktach zapisana” to projekt wystawienniczo-edukacyjny Archiwum IPN, którego celem jest popularyzacja artefaktów ze zbiorów Instytutu Pamięci Narodowej i propagowanie tego rodzaju dokumentów jako źródeł do nauczania historii w szkole.

W zbiorach Archiwum IPN przechowywane są różnego rodzaju artefakty. Wśród nich mundury, odznaczenia, pieczęcie, a także przedmioty mniej oczywiste w kontekście archiwum – ryngrafy, artefakty o charakterze religijnym (medaliki, obrazki), łuski po pociskach, a nawet przedmioty codziennego użytku.

Przedmioty te trafiły do zbiorów Archiwum IPN w różny sposób. Jedne jako materiały zgromadzone przez komunistyczne organy bezpieczeństwa państwa, inne jako część kolekcji należących do osób prywatnych czy organizacji społecznych pozyskanych w ramach projektu Archiwum Pełne Pamięci.

Współorganizatorem pierwszej edycji projektu „Historia w artefaktach zapisana”, w trakcie której prezentowane są przedmioty związane z osobami więzionymi w stalinowskich więzieniach bądź zamordowanymi w ramach walki komunistycznych służb z podziemiem niepodległościowym, jest Izba Pamięci Strzelecka 8.

Spotkanie inauguracyjne projektu odbyło się 12 października 2023 r. w Izbie Pamięci Strzelecka 8 w Warszawie. Od 18 grudnia 2023 r. natomiast projekt jest prezentowany również w siedzibie Akademii im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusku (filii Akademii Finansów i Biznesu Vistula w Warszawie).

Dotychczas w ramach projektu można było zobaczyć ryngrafy należące do płk. Jerzego Brońskiego, pieczęć Komendy Powiatu NZW krypt. „Wisła”, używaną przez st. sierż. Mieczysława Dziemieszkiewicza ps. „Rój”, opłatki i dziennik pisany podczas wojny przez kpt. Tadeusza Starzyńskiego oraz medalik z Matką Boską Częstochowską, dokumenty i fotografie pochodzące z depozytu Marii Marynowskiej. Ekspozycjom każdorazowo towarzyszyły opowieści o bohaterach wystawy i prezentacje fotografii z zasobu Archiwum IPN.